

PROVOCAREA VERII ... SUCCES SAU INSUCCES? MULȚUMIRE SAU NEMULȚUMIRE?

Dialog cu dr. Lidia KULIKOVSKI

Elena Taragan: *Lidia Kulikovski, director adjunct, unul din autorii conceptului nou de program estival și autorul Ghidului metodologic de implementare a programului Provocarea verii ... Cum s-a ajuns la acest concept de provocare?*

Lidia Kulikovski: Ideea a venit de la Mariana Harjevschi, s-a discutat mult despre cum să transformăm ideea într-un concept... într-un final s-a conturat o idee, componentele, și s-a găsit un titlu reușit... Dar a devenit concept cu drepturi la viață când a fost dezvoltat. M-am apucat să dezvolt dar a mers când am început să gândesc lateral, să mă detașez de domeniu, de practicile existente, să încerc diferite percepții... pentru că o provocare ne scoate de pe linia obișnuită a gândirii... Și să vezi, Elena, ideea inițială era despre lectura estivală, ceea ce-ți pică frumos pe inimă ... dar am ajuns la STEAM și la SMAC. Asta a asigurat anvergura proiectului.

Elena Taragan: *A fost greu, cât ați lucrat?*

Lidia Kulikovski: N-a fost greu, îmi place să elaborez, să inventez, să mă joc cu idei, concepte – la tot ce-i nou, lucrez cu plăcere. Acum, când s-a finalizat, îmi pare că am fost egoistă... Când ni s-a adresat directorul către toți din anturajul administrativ cine elaborează ghidul, am sărit înaintea tuturor... aveam de acum o viziune, o schiță și îmi părea că eu am să-l fac cel mai bine... Acum mă fulgeră din când în când ideea că poate altcineva îl făcea și mai bine... dar nu era să fie *Provocarea* pe care o știm deja...

Elena Taragan: *Acum, că s-a încheiat megaproiectul Provocarea verii sunteți mulțumită de cum s-a desfășurat?*

Lidia Kulikovski: Supra mulțumită! Dar dacă mă mai gândesc, în egală mă-

sură sunt și nemulțumită. Să începem cu mulțumirea. *Provocarea verii* e un succes al BM, cum am mai spus undeva, glonțul de argint al anului și poate chiar al ultimilor cinci ani! Victoria aparține în totalitate și exclusiv bibliotecarilor noștri care au adoptat concepte, metode, tehnici noi, s-au adaptat la abordările noi pe care le reclama provocarea, s-au cunoscut mai bine cu provocarea, au îndrăgit-o, și atunci provocarea a început să-i bucure cu rezultate neașteptate, nerăvnite, de valoare și încredere. Chiar dacă printre aceste beneficii fericite își mai aduceau aminte „că și-au sacrificat vara” (sau, cum scria într-un comentariu Lina Iftodi, „Am ratat vacanța”), mai ziceau că s-au epuizat, dar nu cu intensitatea persistentă la început, mai molcom... și au trăit fericite împreună – *Provocarea* și bibliotecarele – până în ultima zi.

Mi-a plăcut enorm cum s-a desfășurat programul. *Provocarea* ne-a demonstrat că puterea noastră stă în diferențiere. Filiale pentru copii, adulți, de cartier, specializate – toate au avut programe distincte care reflectau specificul lor; se regăseau în agende semnificațiile unor date remarcabile; își făceau loc în program și subiectele de interes ale rețelei BM la fel. Dar mai presus de toate programul *Provocarea verii* avea în filiale marca lui, personalizată, care devenea model. Astfel avem modelele filialelor: N. Titulescu sau „Transilvania”, „I. Mangher” sau „A. Mickiewicz”, „T. Arghezi” sau „Alba Iulia”, Codru sau „Târgu-Mureș”, Traian sau „M. Lomonosov”, CAIE sau „Ștefan cel Mare”, „Târgoviște” sau „M. Ciachir”, „L. Ukrainka” sau „Ovidius”, Biblioteca Centrală „Maramureș” sau „L. Rebreanu” – sunt bibliotecile care au construit față proprie

Provocării. Sunt bibliotecile care au muncit profesional zi de zi, fără scurtcircuite, fără stigmat, fără priviri înapoi. Doar au format, au construit un concept din prima încercare... Diferențierea au făcut-o oamenii noștri prin talentele, cunoștințele, competențele pe care le dețin și, cel mai important, prin măiestria relaționării. Cei care au reușit să relaționeze cu utilizatorii (părinți, bunei și copii) au avut cele mai bune programe, cele mai numeroase grupuri și cele mai multe testimoniale. Puterea noastră stă în oamenii noștri.

Elena Taragan: *Vreți să spuneți că acea idee de Bibliotecă relațională, de care ne-ați vorbit la ne-conferință, s-a regăsit în cadrul Provocării verii?*

Lidia Kulikovski: Nici un moment nu m-am gândit în faza elaborării la acest aspect. S-a discutat la Ne-conferință, dar rămăsese undeva suspendată teoria. Tocmai *Provocarea verii* a demonstrat cât de importantă e arta relaționării în activitatea noastră. Cred că programul a înregistrat un rezultat neașteptat, neținut, important, cu valoare – construirea relațiilor durabile: părinții știu unde-și vor aduce copii în vacanța viitoare! Exemplu servește ultima postare a Bibliotecii Codru: „Un adio, până la anul viitor! Bucurii, regrete, cuvinte frumoase, așa e la fiecare final, când se face un lucru frumos. La noi au fost doar lucruri frumoase pe tot parcursul verii, nici o lipsă din program. Unii copii au mers la bibliotecă, mai responsabil ca la școală. Ne bucurăm pentru cei care au fost alături de noi” (23 august, grupul *Provocarea verii*)).

Elena Taragan: *Ați afirmat de mai multe ori că puterea noastră stă în oamenii noștri...*

Lidia Kulikovski: Pot să reafirm ori de câte ori cineva se îndoiește: Puterea noastră stă în dedicația și pasiunea oamenilor noștri. Primul erou al *Provocării*, Liliana Manoilova, a dat tonul vibrant al *Provocării*, și-a creat modelul ei de la care nu a

deraiat metodologic dar pe care-l făcea tot mai interesant, a fost prima care a implicat voluntari (apoi, a continuat, la fel de prodigios, Angela Vintilă, dar în alt stil, al ei – încă un argument că diferența o fac oamenii. Aceeași situație a fost și în celelalte biblioteci: modelul general „Mickiewicz” a avut două stiluri distincte, Oxana Andreev – Doina Vicol; modelul „Titulescu” a alternat stilul Aliona Nosatii – Diana Ilies; modelul „Ovidius” a avut trei fețe distincte: Lilia Don Ciobanu, Ana Ostașevschi, Natalia Pânteau.

Un șir de biblioteci – Biblioteca Centrală „L. Rebreanu”, „Transilvania”, „M. Lomonosov”, Traian, „T. Arghezi”, „Maramureș”, CAIE au implicat pe rând aproape toți angajații și voluntarii; Biblioteca Centrală a colaborat și cu CNEPB, Secția studii și cercetări; „L. Rebreanu” – model distinct, a avut de toate, inclusiv patru fețe: Lina Iftodi, Angela Zelinschi, Diana Drozdovschi, Valentina Botea-Tira. „Transilvania” a adoptat un model personalizat, pe care l-au construit piesă cu piesă din prima până în ultima zi prin implicarea tuturor: Ludmila Capița, Mila Șeremet, Tatiana Donțu, Stela Rusu, Natalia Zavtur, Daniela Cojocar, Zinaida Gurițanu, Maria Stratu. Fața sa proprie a avut-o și „M. Lomonosov”; și Traian. A fost un model și „T. Arghezi” – Anastasia Moldovanu, Sergiu Cojocar, voluntari; „Maramureș” a derulat *Provocarea* printr-o agendă originală și în fiecare rundă aveau ceva ce nu se mai repeta la alte biblioteci – Elena Sinița, Maria Cocieru. Modelul CAIE s-a diferențiat pregnant prin specificul lor specializat prezent în fiecare rundă chiar dacă construiau roboți sau dinozauri – Elena Dabija. Modelul „Alba Iulia” – Aurelia Tincu, Maria Buză, Maria Papan, Valentina Cheliș; la „Târgoviște”, în primele două runde a fost Teatrul unui actor apoi, alături de Liliana Juc, au fost Marta Moiseev, Natalia Țurcanu care au dat culoare, conținut și sens *Provocării* cu fața „Târgoviște”; „Târgu-Mureș” cu un program

gospodăresc și cu patru sau cinci (stiluri); „I. Mangher” – constant pecetea „Mangher” și cu diverse fețe de facilitatori. „L. Ukrainka”, „Ștefan cel Mare” au creat o *Provocare* deosebită: Lilia Gamarța, Lilia Canțir, Lilia Beșan, Natalia Sofroni, Doina Spătaru. Și cele mai mici „A. Donici”, Codru, V. Bielinski – se diferențiau ca modele prin agendă, conținut și atitudine.

Cum zic bucătarii-șefi de rang Michelin, „Ingredientele sunt importante, condimentele au rolul lor, iar gustul cere mai mult, ceva special... trebuie să-ți pui inima în fiecare farfurie”. Bibliotecarii învingători și-au pus inima în fiecare activitate, joc, experiment, în fiecare interrelație. Ei au construit cel mai frumos, creativ, colorat, interactiv puzzle *Provocarea verii*. Felicitări! Aveți tot respectul, aprecierea și admirația mea!

Elena Taragan: *Și cu Nemulțumirea... cum rămâne? Nemulțumită de ce?*

Lidia Kulikovski: ... nici nu mai contează acum la câtă valoare a adus bibliotecilor *Provocarea* și la câtă valoare au adus bibliotecarii, prin *Provocare*, Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”...

Nu-s mulțumită de cum noi, ca structuri metodologice, am participat la *Provocare* – parcă responsabil, conform fișei postului, dar fără implicări, fără pasiune în susținerea desfășurării. Mi-am închipuit altfel, am descris ce trebuie și cu ce se implică fiecare structură de profil metodologic... așteptările mele au fost altele, dar în iureșul activităților *Provocării* au uitat și au ratat prezența motivatorie pe care o aveau în sarcină.

Altă nemulțumire a fost lipsa de colaborare între structurile de profil. Era o concurență între ele, deși nimeni n-a cerut-o – un rezultat imposibil al *Provocării* pentru că *Provocarea* e acțiune colectivă, iar obiectivul era să conlucrăm eficient. Aș numi acest rezultat neașteptat, imposibil și negativ.

O nemulțumire vine de la cum a fost monitorizată și evaluată *Provocarea*. Aici vedeam trei structuri metodologice care trebuiau să colaboreze foarte strâns și echilibrat în urmărirea impactului și valorii. Dar nu s-a atins rezultatul scontat. Poate fi un punct de vedere subiectiv. Acum mă întreb: Poate era un rezultat scontat doar de mine? *Provocarea verii*, în viziunea mea, merita o mai mare atenție, la mai multe aspecte decât cifrele, mai degrabă asupra valorii...

Ca să evaluezi trebuie să ai o stare mintală de îmbunătățire continuă..., din moment ce acest lucru nu este evident, fezabil este să revenim la examinarea doar a problemelor și greșelilor – am gândit doar logic. *Provocarea* cerea gândire creativă pentru că provocarea prin definiție e creativă. Probleme au fost, dar puține, remediabile toate – le-am considerat „pauze dinamice”, raportate la grandoarea programului. Doar într-un caz, de apărare a rutinei defensive, n-am fost de acord – când în loc de remediere s-a mers împotriva curentului și s-a alterat puțin conceptul. Dar învățăm din greșeli, nu avem încă abilități de dezamorsare a rutinei defensive. La ședința de debriefing a programului *Provocarea verii* am descoperit că eram două (cu Larisa Staver, SMRI), care nu am fost de acord cu alterarea conceptului în timpul desfășurării lui și m-am bucurat.

Sunt evenimente, inițiative, idei în care succesul e inclus din faza incipientă. Așa a fost și în cazul programului *Provocarea verii*. Oricât de mulți au fost reticenții, oricât de multe concesii s-au făcut, a fost sau nu a fost colaborare metodologică, au muncit cu pasiune sau din obligație, au gândit logic sau creativ – n-a mai contat – programul *Provocarea verii* era sortit succesului!

Elena Taragan: *Programul a înregistrat multe rezultate, cum ziceți „neașteptate și nerăvnite”. Putem găsi și alte caracteristici*

Bibliotecii noastre, pe lângă modernă, inovatoare...

Lidia Kulikovski: Cu siguranță și fără echivoc... Biblioteca noastră a experimentat efectul cameleonului pe parcursul *Provocării*. Ea devenea zilnic, ceas de ceas altceva. Aceste puține zile de *Provocare* ne dau dreptul să asociem Bibliotecii Municipale mai multe caracteristici, sensuri și roluri: am fost un veritabil **Hub comunitar**, am fost în sensul adevărat un **Open Source**, o adevărată **Bibliotecă urbană**, am fost pentru participanți un **Al treilea spațiu**;

am fost un imens **Laborator**, am fost un **Teren de practică**, **Teren de joacă**, **Platformă STEAM**, **Incubator** (educăm inovatori, schimbăm atitudini, formăm abilități), **Teatru-forum** (participanții se urcau pe scena bibliotecii și creau conținutul piesei numită „Provocarea verii”).

Elena Taragan: ...*În rest...*?

Lidia Kulikovski: În rest e doar succes! E doar victorie!

Vivat! Crescat! Floreat! *Provocării* și oamenilor care au înfăptuit-o!

Consemnare: Elena TARAGAN

GALA PROVOCĂRII VERII

*Conf. univ. dr. Lidia KULIKOVSKI,
director adjunct*

Noi, bibliotecarii, care nu facem decât să-i pregătim pe alții pentru viitor, suntem destul de reticenți. Dar nu despre reticență vorbim astăzi. Noi, primim viitorul calibrat de către măsura fiecăruia dintre noi. Asta s-a văzut și la *Provocarea verii*.

Provocarea verii este despre viitor. Astăzi vorbim despre *Provocarea verii*, despre un program cu impact valoric comunitar și instituțional. Astăzi vorbim despre noi, oamenii care am realizat acest megaprogram – pentru voi este această Gală a Excelenței!

Provocarea verii a pornit ca o turnură de la modul obișnuit de abordare a animației cu publicul. Ideea programului a fost să gândim de la capăt, dintr-o nouă perspectivă.

Am pornit cu o fundație solidă, suntem bine instruiți – ați recunoscut la debaterile în format Dot Voting că e un atu, un punct forte.

Provocarea verii a demonstrat că fiecare dintre noi are o capacitate de învățare mult mai mare decât ne dăm seama. (Mă

